

Factsheet Voorzieningen

VOORZIENINGEN ZIJN BELANGRIJK VOOR WELBEVINDEN

Een gezonde leefomgeving heeft voldoende, bereikbare en passende voorzieningen voor de inwoners. We maken in het dagelijks leven gebruik van de diverse voorzieningen in onze omgeving: gezondheidszorg, onderwijs, winkels, recreatie, vervoersvoorzieningen en horeca zijn de belangrijkste. Deze voorzieningen zijn noodzakelijk, maken het mogelijk om te participeren in de samenleving en dragen bij aan sociale cohesie in buurt of wijk. Enkele voorbeelden:

- Huisartskundige zorg bij medische klachten
- Boodschappen voor onze dagelijkse levensbehoeften
- Scholen voor onderwijs van kinderen en jongeren
- Deelname aan sportieve of culturele activiteiten
- Nabijheid van een treinstation om over langere afstanden te kunnen reizen

Het niet of minder in staat zijn om gebruik te maken van deze voorzieningen gaat ten koste van het dagelijks functioneren en daarmee van de gezondheid. Dit geldt nog eens extra voor kwetsbare groepen zoals bijvoorbeeld ouderen, chronisch zieken en mensen met een beperking. In sommige gevallen kan dit bijdragen aan:

- Het niet krijgen van nodige zorg
- Vereenzaming door sociale isolatie
- Het verminderen van de zelfredzaamheid

Daarnaast leidt de noodzaak om grotere afstanden af te leggen om voorzieningen te bereiken tot meer gebruik van (ongezonde) vervoersvormen zoals de auto. Dit leidt tot minder beweging en ook tot extra luchtverontreiniging, geluid en verkeersonveiligheid.

Krimp en vergrijzing zijn maatschappelijke ontwikkelingen waardoor de bereikbaarheid of aanwezigheid van voorzieningen achteruit kan gaan (RIGO Research en Advies en Atlas voor Gemeenten, 2011).

INDICATOREN VAN VOORZIENINGEN

Er zijn veel gegevens beschikbaar over afstanden van woningen tot uiteenlopende soorten voorzieningen. Met name het CBS heeft gedetailleerde gegevens tot op het niveau van buurten. Daarnaast aggregereert de Leefbaarometer de CBS data en enkele andere databronnen tot een score voor voorzieningen voor alle buurten en wijken in Nederland.

DATA OVER VOORZIENINGEN

In de Leefbaarometer (<https://www.leefbaarometer.nl/kaart>) is voor elke buurt en wijk in Nederland informatie over afstanden tot de belangrijkste voorzieningen samengevat in één score voor voorzieningen. Dit betreft de afstand tot zorgverleners, winkels, onderwijs, openbaar vervoer, sport

en recreatie. De score 'voorzieningen' van de Leefbaarometer wordt zichtbaar bij het klikken op een gebied op de kaart. De score 'voorzieningen' is in de Leefbaarometer uitgedrukt in een cijfer variërend tussen -1 en +1.

GEZONDHEIDSAMBITIE

De gezondheidsambitie voor voorzieningen is een leefbaarometerscore van > 0,2 in stedelijk gebied en > 0,0 in landelijk gebied. Voor het bepalen van de ambitie is het van belang om te kijken naar lokale omstandigheden. Er kan voor worden gekozen om voor bepaalde buurten en wijken een andere ambitie vast te stellen.

SCORE BEPALEN

Voor de indicator *voorzieningen* is de Quickscanscore te bepalen door links in het menu van de [Leefbaarometer](#) het **ruimtelijk schaalniveau** in te stellen op het gewenste niveau ('buurten' of 'wijken') en vervolgens op het betreffende gebied te klikken. Voor landelijk gebied is een andere Quickscanscore-indeling gemaakt dan voor stedelijk gebied. In stedelijk gebied zijn er meer voorzieningen op kortere afstand dan in landelijk gebied. De mogelijkheden en verwachtingen wat betreft voorzieningen liggen in stedelijk gebied ook hoger dan in landelijk gebied.

Stedelijk gebied:

Leefbaarometerscore Voorzieningen	< 0,0	0,0-0,1	0,1-0,2	0,2-0,3	>0,3
Quickscanscore	1	2	3	4	5

Landelijk gebied:

Leefbaarometerscore Voorzieningen	< -0,2	<-0,2- -0,1	-0,1-0,0	0,0-0,1	>0,1
Quickscanscore	1	2	3	4	5

Ook informatie over de ontwikkeling van de voorzieningen tussen 2012 en 2014 is interessant en te vinden op de site. Selecteer daartoe links in het menu bij '**indicator**' de 'Leefbaarheidsontwikkeling' en klik op de betreffende buurt of wijk. Een positieve score betekent dat de score voor voorzieningen is verbeterd.

MOGELIJKHEDEN EN VOORBEELDEN VOOR GEZONDE INRICHTING

- Het plannen van diensten op strategische en goed bereikbare locaties in plaats van het faciliteren van mobiliteit. Dit zorgt ervoor dat men minder ver hoeft te reizen om gebruik te maken van deze diensten en de totale vervoersvraag afneemt.
- Voorzieningen op korte afstand van woningen of centraal gelegen in een gebied

- Clustering van voorzieningen
- Verkeersveilige routes naar voorzieningen
- Goede OV verbindingen tussen voorzieningen en verzorgingsgebied
- Het bevorderen van mogelijkheden voor gezonde mobiliteitsvormen (lopen en fietsen) om voorzieningen te bereiken
- Rustpunten langs looproutes naar voorzieningen voor mensen met een verminderde mobiliteit

MEER INFORMATIE EN LITERATUUR

- Er is veel informatie te vinden over de afstand tot specifieke soorten voorzieningen op CBSinuwbuurt.nl en op CBS Statline.
- RIGO Research en Advies BV en Atlas voor gemeenten, 2015, [Leefbaarometer 2.0: Instrumentontwikkeling](#)
- RIGO Research en Advies BV en Atlas voor gemeenten, 2011, [Leefbaarheid in krimpgebieden, een verkenning van de relatie tussen bevolkingskrimp en leefbaarheid](#)
- SCP 2017, [Dorpsleven tussen stad en land, Slotpublicatie sociale staat van het platteland](#),
- RIVM 2015, [Factsheet Gezonde leefomgeving, gezondheid en zorg in de noordelijke krimpregio's](#)